

Господ Исус Христос Син Божији

*Предавање њроше Милорага Лончара,
одржано у ушорак, 30. маја 2017. њодине у Кизборуу*

Уводни део

Нама није лако да се навикнемо на то да размишљамо о Богу на исправан начин. Шта то значи на исправан начин? Па то значи да ми некако нерадо систематски мислимо о Спаситељу света. Ми смо се, Богу хвала, родили у народу који корача за Христом, који верује у Христа, који се крстио у Христа и који би, по свему судећи требало да познаје Христа. Нажалост, то није увек тако. Често пута се чује како људи кажу „верујем да нешто мора да постоји“, „верујем у нешто“ и томе слично. То значи да људи немају појма о Богу. А, ако не разумемо Бога, ако Га не познајемо, онда није могуће имати прави однос са Богом. Јер, на крају крајева, како да изградимо неки однос са „ништа“. Са неидентификованим богом. То није могуће. То није могуће, јер тај неидентификовни, необјашњени бог никоме није јасан. То је као веровање у мрачну силу, коју не разумемо а од које се плашимо. Док човек не разуме бога у кога верује, он се неминовно плаши, јер је овај за њега тајанствен, нејасан, страшан, може да уништи, да се освети, да учини бог зна шта итд.

Но, Бог у кога ми верујемо је живи Бог, личност, Син Божји, који за себе каже: „Ја сам алфа и омега“, „Ја сам почетак и крај“. Ово нама говори о томе да је Господ у кога ми верујемо све за свакога од нас. У Њему имамо почетак и у Њему имамо крај. Од Њега смо и к Њему идемо. И, оно што је, такође, изузетно важно, јесте да нас је Бог саздао по лику своме. „И створи Бог човека по лику своме, мушко и женско створи их“. Ми верујемо у речи Светога Писма, које говоре о стварању човека. Наиме, да је Бог створио човека по лику своме. Христос ће се у своје време назвати „Други Адам“. Ово због тога што је Бог одлучио о спасењу човека још у почетку, а Његово оваплоћење ће доћи касније, у времену у коме се десило. Бог је, дакле, од предвечности знао да ће се драма људског стварања одвијати на начин на који се одвила, да ће човек погрешити, одступити од Бога, те је план о спасењу човековоме направљен или договорен унутар Свете Тројице раније, а саопштен човеку у време изгона првих људи из раја. Најаву доласка Христовог

имамо на самом почетку Књиге Постања у 3. глави, где Бог разговара са Адамом, Евом и змијом односно Сатаном. Он каже ђаволу: „И још мећем непријатељство између тебе и жене и између семена твојега и семена њезинога, оно ће ти на главу стајати, а ти ћеш га за пете уједати“. Овим се најављује да ће „семе женино“ – мисли се на Христа, који је од жене рођен, да стане на главу семена Сатаниног – ђавола. Ово место у Светом Писму зове се „протојеванђеље“ – прво јеванђеље. Ово је, дакле, блага вест за човечанство, и из овога се види да је одлука о спасењу рода људског донесена много раније.

Тај Христос, који је обећан човеку још на самом почетку овог облика живљења, јесте наш Искупитељ од греха, Онај који је „понео грехе рода људског“, „Онај коме је власт на рамену“, Онај за кога је пророк Исаија рекао: „И ево дјевојка ће затрудњети и родити сина и надјенуће му име Емануило“. За Њега пророк Давид каже: „И изићи ће шибљика из корена Јесејева“. То је тај обећани Месија о коме Жена Самарјанка сведочи када каже: „Знам да долази Месија звани Христос, када он дође објавиће нам све“ (Јн.4,25). То је, дакле, тај Христос о коме су пророковали сви велики и мали пророци, на крају и пророк Јован, чијом проповеђу о јеванђељу почиње Марково јеванђеље. „Као што је писано код пророка; Ево ја шаљем анђела својега пред лицем твојим, који ће припремити пут твој пред тобом. Глас вапијућег у пустињи: Припремите пут Господњи, поравните стазе његове. Појави се Јован крстећи у пустињи, и проповједајући крштење покајања за опроштење грјехова. Долази за мном јачи од мене пред ким ја нијесам достојан сагнути се и одријешити ремена на обући његовој. Ја вас крстим водом, а он ће вас крстити Духом Светим“(Мк. 1, 2-7).

Овако је говорио Јован и овако почиње Марково јеванђеље, за разлику од Матејевог и Лукиног, која своја казивања почињу причом о рођењу Христовом, или Јовановог које говори о Христу као Логосу. Иако у свом јеванђељу апостол Марко веома ретко цитира Стари Завет, он почиње јеванђеље са цитатом из Старог Завета, како би одмах у почетку показао ту везу Старог Завета са Новим, као и то да се јасно овде види да Бог остварује своја обећања дата своје Изабраном народу, јер се то остварење управо види у доласку Христовом. Он одређује наслов своје јеванђељу и зове га „Јеванђеље Исуса Христа“ (први стих). Интересантно је напоменути овде да се реч јеванђеље помиње још код старих Јелина – Грка и имала је скоро исто значење (евангелион). Реч има значење радосне или добре вести. Видимо да и сам Христос помиње ову реч када каже „покајте се и верујте у јеванђеље“ (1,15). Наравно, Он то помиње и

на другим местима, а апостоли често користе ову реч. То нарочито често помиње апостол Павле у својим посланицама.

Апостол Марко је први увео у светску књижевност реч „Евангелион“, тј. Јеванђеље. Најстарије јеванђеље Новог Завета је Марково јеванђеље и оно почиње са речју „почетак“, истоветно са Старим Заветом. Прва књига Старог Завета почиње са речима: „У почетку створи Бог“, а на сличан начин почиње и јеванђеље по Јовану, који каже: „У почетку беше Реч“. Тумачи Светог Писма се слажу да је, што се тиче Марковог јеванђеља, када почиње речима: „Почетак јеванђеља“, да он мисли не на почетак Христове проповеди већ да објава Јеванђеља почиње пророком Јованом и његовом проповеди у пустињи. Јер, он најдиректније најављује проповед Христову, која се односи на покајање. „Покајте се, јер се приближи Царство Небеско“. То је, у основи проповед или почетак проповеди јеванђелске, тога спасавајућег откровења. Цео почетак јеванђеља је у ствари Стари Завет, оличен у лику Јовановом. Писац Дела Апостолских нешто о томе говори када каже: „Почевши од крштења Јованова до дана када се узнесе од нас, да један од ових буде с нама свједок његовог васкрсења“ (ДА 1,22). Др. Јоанис Каравидопулос каже о овом периоду следеће: „Следствено томе, Јованово јављање и деловање имају посебан теолошки смисао: указују на почетак месијанских времена, праскозорје Месијине епохе, Царство Божије које се ближи. Јован најављује главну личност јеванђелске проповеди која почиње, он је претеча који припрема људе да дочекају Месију, а потом и даје своје сведочење о њему, говорећи: „Гле, Јагње Божије...“ (по четвртом Јеванђељу).

Суштина Јованове проповеди је Исус Христос, а суштина Христове проповеди је Царство Божије. Име Исус долази од јеврејског имена Јехошуа или Џошуа, а значење му је „Јахве је спасење“. У Матејевом јеванђељу, анђео Господњи саопштава Јосифу, заручнику Маријиним, следеће: „Па ће родити сина, и надјени му име Исус; јер ће он спасти народ свој од гријеха њихових“ (Мт. 1,21). Христос на грчком језику означава реч Месија, и у почетку није било властито име, него епитет.

Оно што је јако важно јесте да се на самом почетку Марковог јеванђеља Исус Христос описује као Син Божији. (*Важно је напоменути да се из поштовања према Христу, име Исус не даје, изузев исламског света и Шпанског народа). У првим рукописима, нарочито код Оригена не помиње се искључиво име Исус Христос, али се често помиње: „Евангелиу, Ису Христу, Иу Теу – Јеванђеље Исуса Христа Сина Божијега. Скраћено се ово углавном писало као Име Божије.

Исус Христос Син Божији

Христос, Искупитељ и Спаситељ света и човека, у потпуности је открио Тројичнога Бога. Он, Друго Лице Свете Тројице, оваплотио се од Духа Светога и родио од Марије Дјеве, ради нас и ради нашега спасења. У потпуности је открио Оца, коме се Он често моли, односно редовно обраћа молитвом, приликом својих потреба, разних тренутака. Занимљива је, нарочито, молитва у Гетсиманском врту, када Господ, пред своје крсно страдање, разговара са Оцем. Кад су дошли до Гетсиманије, Христос им рече: „Сједите овде док ја одем да се помолим Богу. И говораше; Ава, Оче, све је могуће теби, пронеси чашу ову мимо мене, али опет не како ја хоћу него како ти“ (Мк. 14,32 и 36). Он, у разним временима, говори својим апостолима о томе како „Отац и ја једно смо“. Он ово доказује на делу, јер ништа што је важно не чини без молитве упућене Оцу. Ништа не ради без Оца, јер се Он обраћа Оцу приликом свих чуда која чини. Помоли се па тек онда лечи оне којима је помоћ била потребна. Ако Христос каже: „Отац и ја једно смо“, ми немамо шта ту да додамо или да одузмемо. Ми не можемо измислити своју сопствену теорију о томе да ли је Христос раван Оцу или није, да ли је Он део овог Божанства о коме говоримо. Просто је јасно. Тако су и Оци Првог Васељенског Сабора, 318. богоносних отаца, сабраних у Никеји, 324. године, руковођени овим речима Спаситеља, могли једноставно да донесу одлуку о томе како они разумеју Свету Тројицу односно божанство Сина унутар Свете Тројице. Символ вере, који ми дневно исчитавамо, у нашим дневним молитвама, јасно говори о тој одлуци Отаца овог Сабора: „(Верујем) У једнога Господа Исуса Христа, Сина Божијег, јединородног, од Оца рођеног пре свих векова, Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог, рођеног, не створеног, једносушног Оцу, кроз кога је све постало; Који је ради нас људи и ради нашег спасења сишао с небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве, и постао човек; и који је распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и погребен; И који је васкрсао у трећи дан, по Писму; и који се вазнео на небеса и седи с десне стране Бога Оца; и који ће опет доћи са славом, да суди живима и мртвима и Његовом Царству неће бити краја. То је Христос у кога ми верујемо – Син Божији, који је „Пут, Истина и Живот“, Христос без кога нема спасења. „Ја сам врата, каже Он, и ко кроз мене уђе спашће се и пашу ће наћи“. Нема других врата за човека који је чуо за Христа, нема другог пута и нема друге истине. Тако, Истина је Бог, и не може да буде ван Бога. Иначе, инспирисан Богочовеком Христом и Његовим ликом, велики руски мислилац и писац Достојевски, могао је

мирно да каже: „Кад би истина искључивала Христа, ја бих остао са Христом“.

Шта је то што разликује нас од осталих вера и философија? Та разлика је у личности Сина Божијега. Христов долазак је поступно припреман од стране Бога – Свете Тројице. Бог се јављао људима и помагао им да се у њиховој свести одржи појам о Богу. Кроз изабрани народ, потомке Аврамове, Бог је припремао стазу, којом ће Христос да хода. Припремао је све за Његов долазак, Његово оваплоћење од Духа Светога и Марије Дјеве. Тако, све је до најмањих ситница припремљено. Пророчанства су се преносила с колена на колена. Видели смо горе како су и Самарјани имали појам о доласку Месије. Други народи су имали нека знања о Богу или веровања, која нису обавезно укључивала веру у Спаситеља света, али су, како се касније показало, били веома отворени према Христовом Јеванђељу. И, сад Христос, „Цар Израилев“, не долази надмено да влада, већ да нам укаже на то да је „Царство Божије у нама“ (Лк.17,21). Као да нам говори: ви сте људи створени по моме лику, и све што треба да урадите јесте да откријете тај мој лик у вама. Јер ако откријете лик мој у вама, ви сте разумели да сте од мене, а ако то разумете онда ћете променити ваш пут, којим ходите. Доћи ће код вас до преумљења. Нећете мислити високо о себи. Разумећете проповед о покајању, коју је започео Јован, Мој Претеча. Јованово крштавање је објашњено у 4. стиху: „ис афесин амартион – за опроштење грехова“, а које се дешава крштењем Господа Исуса Христа Духом Светим. Но, у Новом Завету опроштење грехова се ближе везује за Христову крсну смрт. „Јер ово је крв моја Новогa Завјета, која се пролива за многе ради опроштаја грехова“. Сада, када о нашем Богу размишљамо, ми размишљамо о личности Христовој. Знамо да је Он најављиван кроз векове, јер о томе су сачувана писана сведочанства из Старог Завета. Знамо да се родио и ко га је родио. Знамо где се родио и то нико не пориче. Знамо за проповед Његову, чуда Његова, страдање и Васкрсење. Све је то за нас проверено од стране очевидаца, који су своју веру и истинитост ових догађаја потврдили сопственим страдањем. Знамо да су хиљаде и хиљаде људи у првим вековима потврдили истинитост Христове личности, Његовог јеванђеља и, што је за нас још најважније, Његовог славног Васкрсења. Значи, ми верујемо у Бога, који нам се открио кроз личност Исуса Христа – Сина Божијег. Друге вере не могу да се похвала са тим. Рецимо, Ислам се ослања на казивање једног човека, Мухамеда, који се прогласио за порока и који је, према његовом казивању, добио откровење од Алаха. Алах је много далеко од муслимана, јер га они немају прилику да упознају. У том неком смислу, они верују у бога који

им није најјаснији. Они имају то што им је Мухамед објаснио да је добио од Алаха. С друге стране, Јудаизам, иако може да тврди да им се Бог јављао пре Христа, кроз пророке, царе и првосвештенике, не може да помогне верујућем народу да свога бога довољно упозна, јер су застали на пола пута. Нису препознали Месију, који им је најављиван и сада, још увек, чекајући Месију, држе саме себе у заблуди и полу знању о Богу.

Ошкровење Свете Тројице

Света Тројица се пројављује у потпуности, приликом крштења Господа Исуса Христа у реци Јордану. Син Божји улази у реку Јордан да се крсти, а за време овог узвишеног чина чује се глас Оца из отвореног неба, који сведочи :“ Ти си Син мој љубљени“ који је по мојој вољи. Дух Свети, у виду голуба, силази на Христа. Голуб је донео Ноју гранчицу, што је представљало радосну вест о томе да се вода повукла (1 Мој. 8,8-12), тако је и, појавом голуба овде, најављена општа радост човечанству. Иначе, голуб је безазлена птица и у Старом Завету је била једина птица која је могла да се у храму приноси на жртву (3. Мој. 1,14). О голубу у току потопа и овде у вези са крштењем, Св. Јован Златоуст каже: „Из ковчега је извео једног човека, а сада целокупну икумену појављујући се узноси на небо, а уместо маслинове гранчице целокупном роду икуменском доноси у синовљење“.

Искушавање Месије

Дух Свети, који је сишао на Месију, остаје са Њим до краја. Тај Дух Га одводи у пустињу, пре почетка проповеди, где се Христос припрема постом и молитвом и трпи искушења, каква је имао и први Адам. Ова припрема и искушења трају 40 дана, према јеванђелистима, а сам број 40 нас подсећа на многе догађаје из Старог Завета, као на пример 40 дана потопа, 40 година лутања Израилског народа по пустињи, 40 дана боравка Мојсијевог на Синају....Нарочито је значајно то што је Христос издржао сва ова искушења и изрекао оне познате речи: „Иди од мене сатано!“ тиме је почело рушење зида који је делио човека од Бога, а ово је запечаћено коначном победом Христовом, кроз крсно страдање и Васкрсење.

Христова проповед

Пошто је ухапшен Јован, Христос је дошао у Галилеју и почео своју проповед говорећи: „Испунило се вријеме, и приближило се Царство Божије; покајте се и вјерујте у јеванђеље“ (Мк. 1,15). Ово је суштина Христове проповеди. Приближило се Царство Божије. Он, кроз Своју искупитељску мисију уклања зид који је делио човека од Бога, и сада је Царство Божије близу. То ни у ком смислу не значи да се овде ради, у блиској будућности, о крају овога облика живљења, „смаку света“ – „крају света“ – страшном суду“, како се то обично каже, већ је Царство Божије ту за узимање, за свакога од нас појединачно. А, ми морамо да радимо док је дана, док имамо времена. Сваком од нас је време ограничено и свако мора да ради на себи од овог тренутка, без одлагања. Значи, Царство Божије није ствар будућности, оно је садашња реалност. Оно је нешто што се свакога од нас тиче сада у овом тренутку. Јер, ми смо на раскрсници са које воде два пута: један према Царству Божијем, а други од њега – царству пакла. И, оно што је суштински важно је чињеница да је за задобијање Царства Божијег пресудно покајање. „Покајте се“, каже Јован, „покајте се говори Христос! Нажалост, ми ту немамо много простора за неопредељеност. Или смо за једно или смо за друго. Остајање на раскрсници не јемчи никоме Царство Божије, а човек бива у сталној опасности да крене оним погибелним путем. Зашто ова проповед Христова почиње овим речима: „Покајте се!“ Зато што није могуће човеку на други начин борити се за Царство Божије. Овако би то могли разумети: ако замислите чашу која је пуна воде до врха, лако је закључити да се у ту чашу не може досути чиста вода, јер нема места. Е, сада, човек је исто такав. Пун је разног знања, потребног и непотребног, које се наталожило у човеку и испуњава цело његово биће. Да би човек могао чисту науку да прими и да ова остане у њему, не можете је мешати са талогом, који се већ налази у човеку. Јер, наука ће да изгуби на бистрини, на чистоти и на снази. Потребно је да човек схвати да је све оно што је разумео о животу до сада „лук и вода“, како народ популарно говори, и да је потребно да одвади све то из свога бића, како би се Христос могао уселити у то боголико – христолико биће. Зато се покајање и зове преумљење. Тако, наша вера није ту само за поштапање, није још једна ствар у нашем животу, већ је наша вера једнака животу. Она је живот. Она је Христос, а Христос је Пут, она је Христос, а Христос је истина, и она је Христос, а Христос је Живот. И, само још једном да подвучемо то да је Царство Божије ту, пред нама. Оно треба сваки дан да

буде пред нашим духовним очима и да се борба за Царство Божије одвија од самог почетка, од нашега крштења до наше смрти.

Христова чуда – као израз Његовој милосрђа

Све што Христос проповеда, а нарочито када је беседа на гори у питању, Он потврђује и делом. Он је милосрдан и човекољубив. Он брине о целокупном човеку, и о души и о телу. Лечи разне „болести и немоћи у народу“, враћа вид – даје вид слепима од рођења, васкрсава (Јаирова кћер, син наинске удовице, праведни Лазар). Циљ овога нашега размишљања није темељан осврт на Христова чуда, већ је циљ истицање чињенице да Христос чини чуда из двојаког разлога. Једно је да би показао људима своје божанство, те да се кроз схватање тога учврсте у вери, да је Он уистину Син Бога Живога, а друго је потврда Његове милосрдне природе, јер Он је „Онај који воли човека“. „Тако, Његово блаженство: Благо милостивима јер ће бити помиловани“, налази сјајну потпору у Христовом односу према болеснима.

Христос Искупишел

Христос нас је искупио од првородног греха. „Он немоћи наше узео на се“. Првородни грех вам је као вирус, који, кад се усели у тело човеково, потпуно ослаби тело. Могли бисмо рећи да вирус у потпуности измени природу тела. Тело које је до јуче било здраво, у коме је био и здрав дух, одједном онемоћа и човек нема снаге да се ишчупа из те немоћи без помоћи лекова. Некад је потребно да узимамо антибиотике да би се тело одбранило од овога напада, од непријатеља који се уселио у њега. Проблем са тим непријатељем је у томе што он успе да пошаље вест, о својој важности, свим ћелијама мозга, које брину о појединим деловима тела и ми се осећамо немоћно и јадно. Можда би на овај начин могли да покушамо да разумемо првородни грех. Када су први људи погрешили и прекршили заповест Божију, тај њихов преступ или грех уселио се у њихова бића и, као вирус, постао саставни део њиховог бића. Он је потпуно изменио природу човекову. До тада, безгрешно и савршено биће, постало је грешно и не савршено. Сада, против овога вируса човек није могао да се избори сам, јер се он више не бори као савршено биће, већ се бори као несавршено и ослабљено биће, које нема снаге да се ослободи овога вируса. Као што је у случају, горе

наведеног, стварног вируса, потребан антибиотик телу да се ослободи своје ослабљености, тако је човеком бићу био потребан лекар да му пропише антибиотик за оздрављење и душе и тела. Ето, иако ово не може буквално тако да се пореди, за тренутак бар, могли бисмо, због лакшег разумевања овога о чему говоримо, да кажемо да је тај антибиотик, за биће човеково, сам Христос – Богочовек.

Имајући у виду слободу воље, коју је човек добио од Бога и која га разликује од животињског света, иако је на предвечном савету Свете Тројице одлучено да Друго Лице Свете Тројице дође, у времену, и обуче се у тело човеково, те да послужи човечанству и свету као Спаситељ света и човека, ова идеја о спасењу се не може наметнути људима. Потребно је да је људи, по слободи своје воље, прихвате и да добровољно одлуче и да се крсте у име Христово да се покају у име Његово и да живе животом који је Христос. У сваком случају, за нас је најважније да знамо да је Христос – Богочовек, кроз одрицање од Сатане, па кроз своје крсно страдање и на крају славно Васкрсење, искупио човека од првородног греха, од тога вируса, који је био саставни део човековог бића, те се сада човек, кроз састрадавање са Христом, кроз умирање с Њим (трикратно погружавање у воду приликом крштења), он се наново рађа но, сада без примеса поменутог вируса – првородног греха. Тај новокрштени човек, који се „крстио у Христа, обукао се у Христа“ чиме је постао саставни део тела Христовог – Цркве Његове те самим тим добио „венац који не вене“.

Христос као Првосвешћеник

Христос је установио Свете тајне у Цркви. Сам је основао поменуте Тајне, којих је много, али је седам највећих. Једна од тих Светих Тајана је Евхаристија - Литургија, коју је Господ основао на Тајној вечери пред своје крсно страдање. Свима је већ познато то да је Христос тражио да му „уготове пасху“ и да се ово десило у једном дому у Јерусалиму. На тој вечери, Христос се моли и благосиља хлеб и изговара оне познате речи: „Узмите једите ово је тијело моје које се за вас ломе ради отпуштења грехова“. А, потом је узео чашу у којој је било вино помешано са водом, благословио је и рекао: „Пијте из ње сви, ово је крв моја Новог Завјета, која се за вас и за многе излива на отпуштење грехова“. На другом месту Христос говори о томе да, ако неко „не једе тело Његово и не пије крв Његову, неће имати живот у Њему“. Првосвешћеник Христос је пренео свештеничка овлаштења на Његове апостоле, који су се скупљали редовно, „у први дан недјеље да ломе хлеб“, односно да служе Литургију.

Причешће је стварно сједињење наше са Христом. У Старом Завету, први човек је могао да живи у заједници са Богом и да се од Њега храни духовно, а у Новом Завету, Христос је та веза између Бога и човека. Кроз Њега живимо и јесмо, кроз Њега нас Бог Отац усиновљује, кроз Њега долазимо Богу Оцу. Он сам каже да „нико не може доћи до Оца до кроз Сина“. Он је обећао апостолима послати Духа Светога, што се десило у педесети дан по Васкрсењу. „А Утјешитељ Дух Свети, кога ће Отац послати у име моје, Он ће вас научити свему и подсетиће вас на све што вам рекох. То је Његово обећање о Духу Светоме.

Христос Сјасиџел

За нас је јако важно да разумемо да без Христа нема живота и да нема спасења. Он је за нас тај „хлеб који сиђе са неба“. Он је тај који је „Алфа и Омега“, Почетак и Свршетак“. Он је тај који каже „без мене не можете ништа чинити“, или „онај који верује у мене, ако и умре живеће“, те „ко хоће за мном да иде нека узме крст свој и пође за мном“. И, могло би се овде наводити много тога што нам је Господ рекао, јер Он је „толико тога рекао да кад би се све написало, књиге не би стале ни у цео свет, али ово је довољно да закључимо да без Христа нема спасења, јер смо ми, као што је напред објашњено, створени по Његовом лику, ми смо у Богочовечанској заједници, којој је Он глава и, када је наша слобода у питању, могли бисмо, заједно са апостолом Павлом рећи: „Стојте у слободи којом вас Христос ослободи“, јер је то истинска слобода. И, на крају, то је слобода која нас одржава у Цркви као заједници боголиких бића, којима је основно назначење задобијање Царства Божијега.